

D E C I Z I E

16 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii Ion Corolevschi, Iuliana Oprea, Iurie Diaconu, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către lichidatorul autorizat a SRL „Saiha Exim” în procedură de faliment – Ciobanu Dorin, în cauza civilă la cererea introductivă a IFS Glodeni cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Saiha Exim”, împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2015, prin care a fost respinsă ca depusă cu omiterea termenului de prescripție a cererii lichidatorului Ciobanu Dorin cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Saiha Exim” în proces de insolabilitate

c o n s t a t ă:

La data de 28 februarie 2011 IFS Glodeni a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Saiha Exim”.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 03 martie 2011, a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de inspectoratul fiscal, dispusă aplicarea măsurilor de asigurare în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea insolabilității și numit în calitate de administrator provizoriu ÎI „Casian Tamara”.

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 20 aprilie 2011, a fost admisă cererea introductivă și intentată procedura de insolabilitate față de SRL „Saiha Exim”, fiind numit în calitate de administrator al insolabilității ÎI „Ciobanu Daniela”. Totodată a fost aplicat sechestrul pe toate bunurile, conturile bancare și corespondența comercială a societății.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 22 septembrie 2011, a fost încetată procedura de insolabilitate și dispusă lichidarea debitorului, cu desemnarea în calitate de lichidator a ÎI „Ciobanu Daniela”.

Cererea de demisie a lichidatorului ÎI „Ciobanu Daniela” a fost admisă prin încheierea Curții de Apel Economice din 21 decembrie 2011, cu desemnarea în calitate de lichidator a ÎI „Ciobanu Dorin”.

Deoarece a fost dispusă continuarea procedurii de insolabilitate față de societate, cu intrarea în faliment și lichidarea acesteia, prin încheierea Curții de Apel Bălți din 20 martie 2015 a fost admisă cererea de înlocuire prin subrogare a lichidatorului ÎI „Ciobanu Dorin” cu lichidatorul în persoana administratorului

autorizat Ciobanu Dorin, deținătorul autorizației nr. 13 din 14 ianuarie 2015 eliberată de Ministerul Justiției.

Lichidatorul SRL „Saiha Exim” - ÎI „Ciobanu Dorin” a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a administratorului SRL „Saiha Exim” – Podlesnaia Natalia și a contabilului șef – Vîrstiuc Irina.

În motivarea cererii a indicat că, conform art. 72 al. (7) a Legii privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14 iunie 2007, în cazul apariției indiciilor de insolvabilitate, administratorul este obligat să depună imediat, dar nu mai târziu decât la expirarea unei luni, cerere introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate dacă asociații nu vor acoperi pierderile.

Art. 14 al. (3) a Legii insolvabilității prevede că, debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin.(2) și la art.10 alin.(2).

Respectiv, în cazul neîndeplinirii din partea administratorului societății cu răspundere limitată a obligației de înaintare a cererii introductive privind inițierea procesului de insolvabilitate, survin consecințele prevăzute de art. 14 al. (4) și art. 248 al. (1) a Legii insolvabilității, care indică expres că dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin.(3).

Dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvabilitate a debitorului, la cererea administratorului insolvabilității/lichidatorului instanța de insolvabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvabil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvabilitatea prin nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art.14.

În cazul societății date însă, cererea introductivă privind inițierea procesului de insolvabilitate a fost înaintată de creditorul IFS Glodeni. Deci, odată cu admiterea cererii introductive a creditorului pe motivul existenței temeiurilor de insolvabilitate a debitorului, concomitent se constată și culpa organului de conducere a debitorului în neexecutarea obligației de depunere în termen a cererii introductive.

Or, reprezentantul debitorului, d-na Podlesnaia Natalia, în calitate de administrator, nu a îndeplinit aceste condiții imperative, din care considerente asupra acesteia urmează a fi aplicate consecințele răspunderii subsidiare.

La moment întreprinderea insolvabilă SRL „Saiha Exim” nu dispune de masă debitoare care ar acoperi integral creanțele validate și cheltuielile procesului de insolvabilitate, din care cauză conform art. 247-249 a Legii insolvabilității, urmează a fi admisă cererea de atragere la răspundere subsidiară a membrului organului de conducere a debitorului - d-na Podlesnaia Natalia.

A mai menționat că, Podlesnaia Natalia nu a prezentat administratorului insolvabilității actele de evidență contabilă a societății, stampila întreprinderii, care prin prisma art. 248 al. (1) lit. e) a Legii insolvabilității la fel constituie temei de atragere la răspundere subsidiară.

Creanța formată în sumă de 540163,5 lei rezultă din actul de control și decizia IFS Glodeni din 06 octombrie 2009, în urma căruia s-a stabilit că mai multe bunuri lipsesc. Or, lipsa în stoc a materialelor în valoare de 540000 lei și faptul ascunderii acestora au dus nemijlocit la acumularea datoriilor și, cu titlu de consecință, la incapacitatea de plată a societății.

În final, lichidatorul a menționat că incapacitatea de plată a debitorului a apărut începând cu data de 07 octombrie 2009, după adoptarea deciziei de către IFS Glodeni, care nu a fost contestată în vreun mod de societate.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2015, a fost respinsă ca depusă cu omiterea termenului de prescripție a cererii lichidatorului Ciobanu Dorin cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a SRL „Saiha Exim” în proces de insolabilitate.

La 29 iunie 2015 lichidatorul autorizat a SRL „Saiha Exim” în procedură de faliment – Ciobanu Dorin a declarat recurs împotriva hotărîrii instanței de insolabilitate, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii contestate, cu emiterea unei noi hotărîri cu privire la admiterea cererii și atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a societății insolabile.

În motivarea recursului a invocat că, instanța la adoptarea hotărîrii a aplicat o lege care nu trebuia aplicată. Astfel, instanța și-a motivat soluția în baza Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, care a intrat în vigoare la 14 martie 2013. Or, avînd în vedere că legea prevede pentru categoria dată de litigii a termenului de 3 ani de prescriere a acțiunii, acest termen urma să curgă începînd cu data de 14 martie 2013, reieșind din caracterul neretroactiv al legii. Respectiv, în coraport cu cele menționate mai sus, cererea lichidatorului din 21 august 2014 de atragere a membrilor organelor de conducere a debitorului la răspundere subsidiară a fost depusă în termen.

La rîndul său, Legea insolabilității în redacția legii din 14 noiembrie 2001 nu stipula expres vreun termen de prescriere a dreptului la acțiune privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organului de conducere a debitorului.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Potrivit art. 8 alin. (1) a Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Conform art. 248 alin.(6) a Legii insolabilității, în toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolabilitate se pronunță prin hotărîre, care poate fi contestată cu recurs de persoanele vizate în ea.

Colegiul relevă că, materialele cauzei nu atestă date care ar confirma recepționarea de către recurent a copiei hotărîrii primei instanțe din 03 iunie 2015, din care cauză instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 29 iunie 2015 în termen (f.d. 156,158).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

După cum rezultă din materialele cauzei, la 28 februarie 2011 IFS Glodeni a depus cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Saiha Exim”.

Prin încheierea Curții de Apel Economice din 03 martie 2011, a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de organul fiscal, dispusă aplicarea măsurilor de asigurare în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea insolvenței și numit în calitate de administrator provizoriu ÎI „Casian Tamara”.

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 20 aprilie 2011, a fost admisă cererea introductivă și intentată procedura de insolvență față de SRL „Saiha Exim”, fiind numit în calitate de administrator al insolvenței ÎI „Ciobanu Daniela”, iar prin încheierea Curții de Apel Economice din 22 septembrie 2011 a fost încetată procedura de insolvență și dispusă lichidarea debitorului, cu desemnarea în calitate de lichidator a ÎI „Ciobanu Daniela”.

În urma admiterii cererii de demisie a lichidatorului ÎI „Ciobanu Daniela”, prin încheierea Curții de Apel Economice din 21 decembrie 2011 a fost desemnat în calitate de lichidator ÎI „Ciobanu Dorin”, iar prin încheierea Curții de Apel Bălți din 20 martie 2015 a fost admisă cererea de înlocuire prin subrogare a lichidatorului ÎI „Ciobanu Dorin” cu lichidatorul în persoana administratorului autorizat Ciobanu Dorin, deținătorul autorizației nr. 13 din 14 ianuarie 2015 eliberată de Ministerul Justiției.

La fel, s-a stabilit că la 21 august 2014 lichidatorul SRL „Saiha Exim” - ÎI „Ciobanu Dorin” a depus cerere cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, care însă a fost respinsă prin hotărârea Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2015 ca depusă cu omiterea termenului de prescripție. Or, în motivarea cererii sale lichidatorul a invocat faptul că administratorul SRL „Saiha Exim” - d-na Podlesnaia Natalia și contabilul șef - Vîrstiuc Irina nu au transmis lichidatorului ștampila și actele contabile, au deturnat activele debitorului prin ce au prejudiciat proprietatea societății, nu a fost depusă cerere de insolvență în termen de 30 zile de la apariția stării de insolvență și a fost continuată activitatea întreprinderii care a dus vădit la incapacitatea de plată a debitorului. Astfel, ca rezultat al supraîndatorării debitorului, acesta a fost în imposibilitate de a stinge datoriile acumulate față de bugetul public național în sumă totală de 134575,9 lei. A fost invocat și faptul că organele de conducere nu au predat actele contabile și ștampila, iar în stocul întreprinderii lipseau bunuri materiale în sumă de 672099 lei. Or, fiind în incapacitate de plată întreprinderea, urma a fi depusă acțiune în termen de 30 zile de la data apariției stării de insolvență a societății.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță constatând și elucidând pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, în coroborare cu prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, temeinic a constatat că cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Conform art. 248 alin. (1) al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, dacă în cadrul procesului sînt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal, desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului,

majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului, procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate, ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei, dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată, dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori, nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art. 14, comiterea altor acțiuni care au adus daune proprietății debitorului.

În conformitate cu al. (5) art. 148 al Legii menționate, măsura prevăzută la al.(1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate.

Reieșind din prevederile art. 272 al. (1) Cod civil, termenul de prescripție extintivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Prin urmare, din analiza prevederilor enunțate rezultă că în cazul în care sunt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolabilitate a debitorului, instanța de insolabilitate poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolabil să fie suportate de persoana, care a comis acțiuni ce a adus daune proprietății debitorului, la cererea lichidatorului depusă în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolabilitate sau a comis acțiunile ce au adus daune proprietății debitorului dar nu mai devreme de 2 ani de la data de intentare a hotărârii de insolabilitate. Dreptul de depunere a cererii se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Raportînd la caz prevederile legale enunțate, instanța de recurs constată că dreptul lichidatorului Ciobanu Dorin pentru înaintarea cererii cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a administratorului SRL „Saiha Exim” - d-na Podlesnaia Natalia și contabilului șef - Vîrstiuc Irina a luat naștere la 29 iunie 2011, iar termenul de prescriere de 3 ani a acestei acțiuni a expirat la 29 iunie 2014. Cu o astfel de cerere însă lichidatorul Ciobanu Dorin s-a adresat abia la 21 august 2014, deci cu omiterea termenului prescris imperativ de lege.

Sub acest aspect și avînd în susținere stipulările art. 271 Cod civil, care indică că acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extintivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond, instanța de recurs constată că instanța de insolabilitate, examinînd pricina, justificat a concluzionat despre necesitatea respingerii cererii lichidatorului Ciobanu Dorin ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Or, la caz s-a stabilit cu certitudine că lichidatorul Ciobanu Dorin a depus cererea cu privire la atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului cu omiterea termenului de prescripție, iar ultimii au invocat acest fapt ca mijloc de apărare împotriva lichidatorului, încît se consideră ca fiind stins dreptul subiectiv al lichidatorului la apărarea intereselor debitorului pe calea intentării acțiunii în instanța de judecată.

Totodată, conform art. 279 Cod civil, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărut. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție, iar conform art. 116 al. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură, pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Cu toate acestea însă lichidatorul Ciobanu Dorin nu a solicitat repunerea cererii în termen și nici nu a prezentat probe concludente care să justifice omiterea termenului prevăzut pentru depunerea cerii cu privire la atragerea la răspundere subsidiară, iar această împrejurare împiedică analizarea fondului pretențiilor deduse judecății.

În consecință, instanța de recurs conchide că hotărîrea primei instanțe a fost adoptată în limitele competenței, reieșind din temeiul și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul declarat de către lichidatorul autorizat a SRL „Saiha Exim” în procedură de faliment – Ciobanu Dorin și de a menține hotărîrea instanței de insolvabilitate.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către lichidatorul autorizat a SRL „Saiha Exim” în procedură de faliment – Ciobanu Dorin.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2015, în cauza civilă la cererea introductivă a IFS Glodeni cu privire la intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL „Saiha Exim”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Corolevski

Iuliana Oprea

Iurie Diaconu

Galina Stratulat